

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS CHUKAS • MAAMAR 8

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר...

“Entonces Israel cantó este cántico:
¡Brotá, pozo!” (Numbers 21:17)

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/chukas/8/

1 אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה באר חפרוה שרים כרוה כו'. הנה באר נקי כנס"י [כנסת ישראל] כמ"ש בשה"ש [בשיר השירים] מעין גנים באר מים חיים.

“Entonces Israel cantó este cántico: ‘¡Brotá, pozo; cántenle! El pozo que cavaron los príncipes, que ahondaron...’”, etc. Ahora bien, el pozo es llamado la Congregación de Israel (Kneset Israel), como está escrito en el Cantar de los Cantares: “una fuente de jardines, un pozo de aguas vivas”.

כי הנה הבאר מים שנובעת מתחת לארץ המים הן היורדים מלמעלה מן הארבעה נהרות דרך סולמא דפרת כו' וארעא חלחולי מחלחלא כו'

Pues bien, en cuanto al pozo de agua que brota de debajo de la tierra: las aguas son las que descienden de arriba, desde los cuatro ríos, por medio de la “escalera del Éufrates”, etc., y “la tierra está perforada por canales”, etc.;

יורדים המים דרך גידי הארץ עד שנעשה מי באר שחוזרים ונובעים מתחת לארץ מלמטה למעלה [וכמ"ש מזה ע"פ ויחפרו בפ' תולדות] וכך כנס"י [כנסת ישראל] היא מקור

las aguas descienden por las venas de la tierra hasta convertirse en agua de pozo, que vuelve a brotar desde debajo de la tierra, de abajo hacia arriba [como se explica acerca de esto a propósito del versículo “Y cavaron”, en Parshat Toldot]. Y así también la Congregación de Israel, que es la fuente de

נש"י [נשמות ישראל] היא באה מלמעלה ותחלה היתה מעין גנים ב' גנים ג"ע [גן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון שבאה בהשתלשלות העולמות דרך ג"ע [גן עדן] העליון ודרך ג"ע [גן עדן] התחתון ושם היתה מקום

las almas de Israel, proviene de arriba. Al principio era “una fuente de jardines”: dos jardines, el Gan Eden superior y el Gan Eden inferior; pues desciende a través de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), pasando por el Gan Eden superior y por el Gan Eden inferior; y allí estaba el lugar

עמידת הנשמה טרם בואה לעוה"ז וכשבאה בהתלבשות הגוף נעשית בחי' באר מים חיים שחוזרים ועולים ונובעים מלמעלה ביציאתה מנרתקה היא מאסר הגוף לאור באור החיים:

donde el alma permanecía antes de venir a este mundo. Y cuando viene a revestirse en el cuerpo, se convierte en el nivel de “un pozo de aguas vivas”, que vuelven a elevarse y brotan de abajo hacia arriba, al salir de su envoltura, es decir, de la prisión del cuerpo, “para ser iluminada con la luz de la vida”.

2 והנה ככל הדברים האלה כך הוא דרך וסדר העבודה כי הנה כתיב ויניחהו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה

ולשמרה לעבדה במי'ע [במצות עשה]

Ahora bien, de acuerdo con todo esto, así es también el camino y el orden del servicio [a D'os]. Pues está escrito: “Y lo puso en el Gan Edén para trabajarlo y cuidarlo”: “para trabajarlo”, mediante los preceptos positivos,

ולשמרה במל"ת [במצות לא תעשה] שע"י קיום מ"ע [מצות עשה] ושמירת מל"ת [מצות לא תעשה] עובד ומתקן את הגי'ע [הגן עדן] ועבודת הגן היא להשקותה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

y “para cuidarlo”, mediante los preceptos prohibitivos. Pues al cumplir los preceptos positivos y observar los preceptos prohibitivos, uno trabaja y perfecciona el Gan Edén; y el trabajo del jardín consiste en regarlo, como está escrito: “Y un río sale de Edén para regar el jardín”.

3 ובח"י זו נעשית ע"י ישראל למטה שכנס"י [שכנסת ישראל] היא המעיין גנים המשקה את הגן העליון וגן התחתון.

Y este nivel es producido por Israel aquí abajo, pues la Congregación de Israel es la «fuente de jardines» que riega el jardín superior y el jardín inferior.

והענין שכשם שבגן צ"ל בו מעיין להשקותו כדי להצמיח כל פרי שבגן. שהמים מצמיחים כל מיני תענוג כך הנה גי'ע [גן עדן] צ"ל בו בחינת מעיין.

La explicación es la siguiente: así como un jardín debe tener una fuente que lo riegue, para que crezca cada fruto del jardín —pues el agua hace crecer toda clase de deleites—, también Gan Eden debe tener en sí el nivel de una fuente.

כי גי'ע [גן עדן] הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה שבא לכלל גילוי השגת הנפש המשגת באור א"ס ב"ה [ועי' מתענגין בו תענוג נפלא אין קץ עד שאמרו מוטב דלידייני כו']

Pues Gan Eden es el deleite de las almas, que disfrutan del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina), el cual llega a ser revelado dentro del alcance de la comprensión del alma que comprende la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea [y por medio de esto se deleitan en Él con un deleite maravilloso e ilimitado, hasta el punto de que dijeron: «Mejor que sea juzgado», etc.,

שאפילו כל יסורי גיהנם כדאי הוא לה וצריכה הנשמה להיות לה מירוק בגיהנם תחלה כדי שתבוא להתענג על ה' באור א"ס ב"ה]

pues incluso todos los sufrimientos del Guehinom valen la pena para ella; y el alma debe primero ser purificada en el Guehinom para que pueda llegar a deleitarse en D'os, en la Luz Infinita, bendito sea].

והנה הוא ית' סתימא דכל סתימין ואיך יבוא לידי גילוי ההשגה אלא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא בקיום התומ"צ [התורה ומצות] שהמצות שנתלכשו בענינים גשמיים כמו קרבנות שהם בע"ח [בעץ חיים] ותרומות ומעשרות שהם בבחינת צומח וצדקה שהיא בבחי' דומם

Ahora bien, Él, bendito sea, es «el más oculto de todos los ocultos»; ¿cómo puede entonces llegar a revelarse en la comprensión? Más bien, el asunto depende de un despertar desde abajo, del cumplimiento de la Torá y las mitzvot. Pues las mitzvot que fueron revestidas en asuntos físicos —como los sacrificios, que son animales; las ofrendas y los diezmos, que corresponden al nivel de la vida vegetal; y la caridad, que corresponde al nivel de lo inanimado—:

הנה שרשן ויסודתן מאד נעלה בהררי קדש ממדרגה של רצון עליון ואור א"ס ב"ה כנודע ממשל נפילת החומה שמה שנפל יותר למטה הוא ממקום גבוה יותר כו' וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] נעוץ תחלתן בסופן דייקא

su raíz y su fundamento son sumamente elevados, «en los montes de santidad», en el nivel de la voluntad suprema y de la Luz Infinita, bendito sea; como se sabe por la parábola de un muro que cae: lo que cae más abajo procede de un lugar más alto, etc. Y como está escrito en Sefer Yetzirá: «Su principio está enclavado en su fin», precisamente,

כי סוף מעשה במחשבה תחלה והן הן הממשיכים חיות ואור א"ס ב"ה להיות בגילוי ההשגה ותענוג הנשמות בג"ע [בגן עדן] העליון בעולם הבריאה וג"ע [וגן עדן] התחתון שבעולם העשיה [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות].

pues «lo último en la acción fue primero en el pensamiento». Y son precisamente ellas las que hacen descender fuerza vital y la Luz Infinita, bendito sea, para que se revelen la comprensión y el deleite de las almas en el Gan Eden superior, en el Mundo de Beriá (Creación), y en el Gan Eden inferior, que está en el Mundo de Asiá (Acción) [y véase lo escrito sobre esto en la explicación del versículo «Y Moshe habló a los jefes de las tribus»].

4 ועדי"ז שאר כל מצות ה' שהן במודו"מ [במחשבה דבור ומעשה] של האדם מחשבה היא כוונת המצות ודבור הוא

Y del mismo modo, todas las demás mitzvot de D'os, que corresponden al pensamiento, el habla y la acción de la persona: el pensamiento es la intención de las mitzvot, y el habla es

ת"ת [תלמוד תורה] וק"ש [וקריאת שמע] ובהמ"ז [וברכת המזון] וכיוצא בהן ומעשה המצות מעשיות שבפ"מ [שבפועל ממש] הן הן בחי"י בי"ע שבהן ועל ידן נמשך חיות ואור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי:

el estudio de la Torá, la recitación del Shemá, la Bendición después de las comidas y otras similares; y la acción son las mitzvot prácticas realizadas efectivamente. Estas son precisamente los niveles de Beriá, Yetzirá y Asiá que hay en ellas, y por medio de ellas se atraen la fuerza vital y la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, desde el ocultamiento hasta la revelación.

5 וגילוי זה הוא בבחי"י פנימית ובבחי"י מקיפים כי במצות יש ב' ענינים בחי"י פנימית המצות ובחי"י מקיפים [ועיין מה שכתוב לעיל] מזה בשה"ש [בשיר השירים] בביאור ע"פ קול דודי] ובפרטות המצות במצות הצדקה הלא פרוס לרעב לחמך כו'

Y esta revelación se encuentra en el nivel interior y en el nivel abarcador (makifim). Pues en las mitzvot hay dos aspectos: el nivel de la dimensión interior (pnimiut) de las mitzvot y el nivel de lo abarcador [y véase lo escrito anteriormente acerca de esto en Shir HaShirim, en la explicación del versículo "La voz de mi amado"]. Y, entre las mitzvot particulares, en la mitzvá de la caridad: "¿No consiste en compartir tu pan con el hambriento?", etc.:

לתת מזון ומחיה בחי"י פנימית וגם כי תראה ערום וכסיתו בחי"י מקיף ועי"ז נמשך להיות אז תתענג על ה' על דייקא כמ"ש בזהר פ' ויחי (דרי"ט ע"א)

dar alimento y sustento corresponde al nivel interior; y también "cuando veas a alguien desnudo, lo cubrirás" corresponde al nivel abarcador. Y por medio de esto se produce que "Entonces te deleitarás sobre Havaíá": "sobre", específicamente, como está escrito en el Zohar, Parshas Vayechi (página 219a).

והיינו שיהיה הוי"י אור א"ס ב"ה נתפס ונקלט בהשגות הנשמות בבחי"י פנימית עד שתהיינה מתענגות ונהנות וכו'

Es decir, que Havaíá, la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, sea aprehendido y asimilado en la comprensión de las almas en el nivel interior, hasta que estas se deleiten y disfruten, etc.

כי המושכל הנתפס בהשגת האדם ושכלו הרי השכל וההשגה מקיפים את המושכל מכל צד והמושכל מלוכש בפנימיותה ובתוך תוכה והרי שכל האדם והשגתו הם למעלה מן המושכל.

Pues, cuando un concepto es aprehendido en la comprensión y el intelecto de una persona, el intelecto y la comprensión abarcan el concepto por todos sus lados, y el concepto está revestido en su interior y en lo más profundo de su núcleo; así, el intelecto y la comprensión de la persona están por encima del concepto.

6 וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו כו' וכמ"ש במ"א. וגם בבחי' מקיף שהוא כענין שנאמר ויצא כברק חצו שאינו אלא כברק המבריק במוחו והשגתו אבל אינו נתפס ונקלט לתוך השגתו ממש.

Y este es el significado de "los serafines están de pie por encima de Él", etc., como se explica en otro lugar. También en el nivel circundante, que es como lo expresado en el versículo: "Su flecha saldrá como un relámpago": es solo como un relámpago que destella en su mente y comprensión, pero no es captado ni asimilado dentro de su comprensión efectiva.

7 וזהו ענין לבושי הנשמה שבג"ע [שבגן עדן] להיות צרורה בצרור החיים כבוד ה' יאספך דהיינו להיות אור א"ס ב"ה מקיף עליו ומלבישו וסובבו מכל צד עד שיהיה נכלל באור א"ס ב"ה ממש בבחי' ביטול ההשגה כו'.

Y este es el significado de las vestiduras del alma en el Gan Edén: que esté "atada en el vínculo de la vida"; "la gloria de Havaiá te recogerá". Es decir, que la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, lo circunde, lo vista y lo rodee por todos lados, hasta que quede incluido en la Luz Infinita, bendito sea, misma, en el nivel de la anulación (bitul) de la comprensión, etc.

8 וזהו שא' כבוד הוי' יאספך אחר כי תראה ערום וכסיתו שהוא בחי' מקיף ולבוש וזהו ענין כבוד שהוא ענין מקיף כמ"ש במ"א.

Y por eso dice: "la gloria de Havaiá te recogerá", después de "cuando veas al desnudo, lo cubrirás", que corresponde al nivel de lo que circunda y de una vestidura. Y este es el significado de "gloria", que corresponde a lo que circunda, como se explica en otro lugar.

וזהו ענין מעיין גנים שכנס"י [שכנסת ישראל] היא בחי' מעיין המשקה את הגנים להיות המשכת תענוג עליון מאור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי בגי'ע [בגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון וגילוי זה נמשך ג"כ למטה בנפש האדם.

Y este es el significado de “una fuente de jardines”: la Congregación de Israel es el nivel de una fuente que riega los jardines, para que se produzca una atracción del deleite supremo desde la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, desde el ocultamiento hacia la revelación, en el Gan Eden superior y el Gan Eden inferior. Y esta revelación también se atrae abajo, al alma de la persona,

להיות בחי' באר הנובעת ממטה למעלה בקיום מ"ש ואהבת את ה' אלקיך ככל לבבך ובכל נפשך כו'.
para que haya el nivel de un pozo que brota de abajo hacia arriba, al cumplir lo que está escrito: “Amarás a Havaiá, tu D'os, con todo tu corazón y con toda tu alma”, etc.

9 וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא כו' כי אתה בראתה ואתה יצרתה כו' ואתה עתיד ליטלה ממני כו'

Como está escrito: “A Ti, Havaiá, elevo mi alma”, etc. Pues “Tú la creaste y Tú la formaste”, etc., “y en el futuro la tomarás de mí”, etc.

ואינה נתונה לאדם אלא כדי שיעור ימי חייו לזאת יהיה בעיניו כל ימי חיי העולם הזה בבחי' בעל כרחך

Y solo le es dada a la persona por la medida de los días de su vida. Por eso, todos los días de la vida en este mundo deben ser, a sus ojos, como “contra tu voluntad

אתה חי וכמאן דשדי בתר כתפוי ואליו יתי' לכדו יהיה נושא את נפשו וכל ימי חיי האדם אשר נתלכשה נפשו בגופו בעולם הזה הוא רק

vives”, y como algo que uno arroja tras de sí; y solo a Él, bendito sea, elevará su alma. Y todos los días de la vida de la persona, durante los cuales su alma está investida en su cuerpo en este mundo, son únicamente

כדי להיות בחי' באר שנובעת מתחת לארץ דייקא שעל ידי שהמים הולכים דרך עפר הארץ הם מתבררים ונעשים צלולים יותר כך הנשמה מתבררת יותר בקיום התומ"צ [התורה ומצות] מעשיות שבענינים גשמיים

para alcanzar el nivel de un pozo que brota precisamente de debajo de la tierra. Pues al pasar las aguas por el polvo de la tierra, se refinan y se vuelven más claras; del mismo modo, el alma se refina aún más al cumplir la Torá y las mitzvot prácticas, que se realizan con cosas físicas,

וגם ע"י תגבורת כח נפש האלקית על נפשה הבהמית לאכפיא ולא הפכא חשוכא לנהורא כו' ואי לזאת חומריות הגוף וגשמיות העוה"ז אינו אלא בבחינת מעבר לנשמה ועיקר דביקותה תהיה בשרשה באלקים חיים

y también mediante el fortalecimiento del poder del alma divina sobre su alma animal, para someterla y transformar la oscuridad en luz, etc. Por consiguiente, la tosquedad del cuerpo y la materialidad de este mundo son solo como un pasaje para el alma, y su apego principal estará en su raíz, en el D'os viviente.

(עו"ל [עוד יש לומר] שבנפש ג"כ ימצא ב' בחי מעיין ובאר וכנז' [וכנזכר] ע"פ ויחפרו עבדי יצחק הנ"ל מה שמתבונן בעומק מחשבתו בגדולת אור א"ס ב"ה בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה זהו בחי נהר יוצא מעדן חו"ב [חכמה ובינה] תרין ריעין כו')

(También puede decirse que en el alma misma se encuentran los dos niveles, fuente y pozo, como se menciona acerca del versículo "Los siervos de Yitzjak cavaron", citado antes: lo que la persona contempla en lo profundo de su pensamiento sobre la grandeza de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, durante el Shemá y la plegaria, es el nivel de "un río sale de Edén", Jojmá y Biná, "dos compañeros", etc.;

והוא משקה את הג"ן סדרים דאורייתא הוא עסק התורה שעוסק אח"כ ד' אמות של הלכה כו' שיומשך בהתורה מבחי תענוג עליון וזהו ענין על תפילתי שתהא סמוכה למטתי

y este riega los cincuenta y tres (gan) órdenes de la Torá, es decir, el estudio de la Torá que realiza después, "los cuatro codos de halajá", etc., para que [la luz] del nivel del deleite supremo sea atraída a la Torá. Y este es el sentido de "que mi plegaria esté cerca de mi lecho",

כדי שיהי' [שיהיה] עסק התורה אחר התפלה להיות קולך ערב כמ"ש במ"א בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו' וזהו ענין מעין גנים. וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג'] (דרצ"ח א') דמעין גנים זהו ענין ונהר יוצא מעדן.

para que el estudio de la Torá tenga lugar después de la plegaria, de modo que "tu voz sea dulce", como se explica en otro lugar, en la explicación del versículo "Paloma mía, en las hendiduras de la roca", etc. Este es el sentido de "fuente de jardines". Y como está escrito en el Zohar, Parte III) (página 298a), que "fuente de jardines" alude a "y un río sale de Edén".

וענין באר היינו ע"ד המבואר ע"פ יונתי הנ"ל בענין יונתי כשהיא בחגוי הסלע עז"נ [על זה נאמר] הראיני את מראיך שזהו בחי' אור חוזר אשר ע"ז אמרו במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד דמשכין ליה בחילא יתיר.

Y el asunto del pozo se relaciona con lo explicado acerca del versículo "Mi paloma", mencionado antes, respecto de "mi paloma" cuando está en las hendiduras de la roca, a quien se le dice: "Déjame ver tu semblante": esto corresponde al nivel de la luz que retorna (Or Jozer), sobre la cual dijeron: "En el lugar donde se encuentran los que hicieron teshuvá, los justos perfectos no pueden estar", pues la atraen con mayor fuerza.

10 וכך הוא בחי' באר דנביע מתתא לעילא ולכן הוא למעלה מבחי' מעין גנים כו' עד שהיא בחינת מים חיים ממש שלמעלה מבחינת ונהר יוצא כו' כמ"ש במ"א בד"ה ששים המה מלכות.

Y así es con el nivel de un pozo, que brota de abajo hacia arriba; por eso está por encima del nivel de "una fuente de jardines", etc., hasta llegar a ser el nivel de aguas verdaderamente vivas, que está por encima del nivel de "y un río sale", etc., como se explica en otro lugar, en el maamar que comienza "Sesenta son las reinas".

א"נ [אי נמי] אף שהנהר הוא ג"כ בחי' כנ"ל בענין מים גנים עכ"ז [עם כל זה] הבאר שהוא ממש למעלה יש בו בחינה עליונה יותר כנ"ל בענין שבעלי תשובה כו' וצ"ל כל ימיו בתשובה.

Otra explicación: aunque el río también es un nivel [elevado], como se mencionó antes a propósito de las aguas de los jardines, no obstante, el pozo, que asciende de abajo hacia arriba, contiene un nivel más elevado, como se mencionó antes a propósito de los penitentes, etc. Y todos sus días deben transcurrir en teshuvá (retorno).

וזהו ענין ודברתם אל הסלע ונתן מימיו שע"ז נאמר עלי באר כו' והיינו ממש כענין הראיני את מראיך דיונתי בחגוי הסלע כו':

Y este es el sentido de "Hablarán a la roca y ella dará sus aguas", acerca de lo cual se dice: "Brota, oh pozo", etc. Y esto es exactamente como el sentido de "Déjame ver tu rostro", dicho de "mi paloma en las hendiduras de la roca", etc.

11 ב אך להיות גילוי בחי באר זו צריך להיות חפרוה כרוה חפירה וכריה היא להשליך את עפר הארץ הסותמים את פי הבאר אלא שחפירה הוא להשליך את רגבי הארץ הגסים וכריה היא להשליך הצרורות וחול הדק.

2. Sin embargo, para que se revele este nivel del pozo, debe cumplirse: «Lo cavaron, lo ahondaron». Cavar y ahondar consiste en apartar la tierra que obstruye la boca del pozo; pero cavar es apartar los terrones gruesos de tierra, y ahondar es apartar las piedritas y la arena fina.

12 וכך צריך להעביר כל המסתירים ומכסים על האהבה המסותרת ולאכפיא לסט"א [לסטרא אחרא] הן באיסור להיות סור מרע כו'

Y así, es preciso retirar todo lo que oculta y cubre el amor oculto, y someter a la sitra ajra (el otro lado): tanto en lo prohibido, para “apartarse del mal”, etc.;

והן בהיתר קדש עצמך במותר לך ובטל רצונך מפני רצונו והן בקיום המצות להתחזק בלימוד התורה יותר מהרגילות וליתן צדקה יותר

como en lo permitido: “santifícate en lo que te está permitido” y “anula tu voluntad ante Su voluntad”; y también en el cumplimiento de las mitzvot: esforzarse por estudiar Torá más de lo acostumbrado y dar caridad más allá de

מטבעו וכיוצא בהן שכל הדברים האלה וכיוצא בהן הן הן בחי חפירה וכריה להעביר כחות החומריות שמצד הקליפה ולבטלן בבחינת ביטול לגמרי בטל רצונך כו'

lo que dicta su naturaleza, y cosas semejantes. Pues todas estas cosas y las semejantes son precisamente los niveles de cavar y ahondar: retirar las fuerzas de la tosquedad que provienen del lado de la kelipá y anularlas mediante una autoanulación (bitul) completa: “anula tu voluntad”, etc.,

כדי לגלות מצפוני האהבה מההעלם אל הגילוי (ובי בחי אלו חפירה וכריה לעשותה בבחי באר זהו כמו ענין המבואר ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארצך.

a fin de revelar los recovecos ocultos del amor, haciéndolo pasar del ocultamiento a la revelación. (Y estos dos niveles, cavar y ahondar para convertirla en un pozo, se asemejan al tema explicado acerca del versículo: “No habrá mujer que aborte ni estéril en tu tierra”:

ענין אפילו בית ולד אין לה כו' והנה העצה לעשות כלי ריקן הוא כמ"ש לב נשבר ונדכה כו'. וזהו בחי' חפירה כו' אך עוד צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם כו' ע"ש.

el tema de “ni siquiera tenía matriz”, etc. Y el consejo para hacer de uno mismo una vasija vacía es lo que está escrito: “un corazón quebrantado y abatido”, etc.; y este es el nivel de cavar, etc. Pero además, no debe inclinar su corazón ni siquiera hacia cosas permitidas, para quedar ligado a ellas, etc.; véase allí.

וזהו בחינת כריה להשליך הצרורות וחול הדק ועי"ז יתגלה מצפון האהבה בחינת ותתפלל חנה על ה' כו' ע"ש וזהו פי' וענין עלי באר)

Y este es el nivel de ahondar: desechar los guijarros y la arena fina. De este modo se revelará el re-coveco oculto del amor, el nivel de “Y Janá oró sobre Havaíá”, etc.; véase allí. Y este es el significado y el sentido de “¡Brota, oh pozo!”.)

ובחי' חפירה וכריה זו נעשה ע"י בחי' שרים ונדיבי עם שרים הם האבות ובחיר האבות הוא יעקב.

Y este nivel de cavar y ahondar se lleva a cabo mediante el nivel de los “príncipes” y los “nobles del pueblo”. Los “príncipes” son los Patriarcas, y el más eminente de los Patriarcas es Yaakov,

כענין ואלקי יעקב בתוספת וי"ו המחבר כו' שיעקב הוא הכולל כל בחי' האבות כי ביעקב נאמר como en el tema de “y el D'os de Yaakov”, con la adición de la vav conectora, etc.; pues Yaakov es quien incluye todos los niveles de los Patriarcas. Pues acerca de Yaakov se dice,

כי שרית לשון שררה וממשלה עם אלקים הוא ענין הצמצום כי הנה אני הוי' לא שניתי ואין עוד מלבדו וכולא קמיה כלא כו'.

“Porque has luchado (sarita)”, expresión de señorío y dominio, “con Elokim”, que corresponde al tzimtzum (contracción). Pues “Yo, Havaíá, no he cambiado”, “no hay nadie fuera de Él” y “todo ante Él es como nada”, etc.

13 ומה שנראה העולם ליש ודבר נפרד הוא ע"י בחי' שם אלקים המצמצם ומסתיר גילוי אלהותו ית' להיות עולם המעלים כו'

Y que el mundo parezca una existencia (yesh) y una entidad separada se debe al nivel del Nombre Elokim, que contrae y oculta la revelación de Su Divinidad, bendito sea, para que haya un mundo (olam) que oculta (ma'alim), etc.

ויעקב הוא בחינת שר ומושל על בחי' אלקים שלא יסתיר ויעלים כו' כמ"ש והיה הוי' לי לאלקים כו'

Y Yaakov es el nivel de un príncipe y gobernante sobre el nivel de Elokim, para que este no oculte ni encubra, etc., como está escrito: "Y Havaíá será mi Elokim", etc.,

כמ"ש במ"א ועם אנשים הם המלאכים כמ"ש באברהם וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו שבאו ג' מלאכים בשביל ג' שליחות.

como se explica en otro lugar. "Y con hombres": estos son los ángeles, como está escrito acerca de Avraham: "Y miró, y he aquí que tres hombres estaban de pie junto a él"; pues tres ángeles vinieron para cumplir tres misiones.

לפי שאין מלאך א' יכול לעשות שתי שליחות כי המלאך הוא שליח ההשפעה שהוא בחי' כלי שבו

Porque un ángel no puede cumplir dos misiones, ya que el ángel es un mensajero del flujo de influencia (hashpa'ah), y constituye el nivel de una vasija en la cual

ועל ידו עוברת ההשפעה ואין כח בכלי שלו לסבול ולהגביל שתי שליחות שהן שתי השפעות

y a través de la cual pasa el flujo; y su vasija no tiene capacidad para soportar y contener dos misiones, que son dos flujos,

כי הם מבי"ע שנאמר ומשם יפרד שכל דבר הוא ענין בפני עצמו וביעקב כתיב וישר אל מלאך ויוכל
(בהושע סי' י"ב ה')

pues pertenecen a Beriá, Yetzirá y Asiá, acerca de los cuales está dicho: "Y desde allí se dividía"; allí cada cosa es un asunto por sí mismo. Y acerca de Yaakov está escrito: "Y luchó (vayasar) con un ángel y prevaleció" (en Oseas, capítulo 12, [versículo] 5);

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] (חולין צ"ב א') שיעקב נעשה שר למלאך כי יעקב הוא גופא דאורייתא וכמ"ש הקל קול יעקב ויקם עדות ביעקב כו'.

y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron (Chullin 92a) que Yaakov se convirtió en príncipe sobre el ángel. Pues Yaakov es el cuerpo de la Torá (gufa de'oraysa), como está escrito: "La voz es la voz de Yaakov", y "Estableció un testimonio en Yaakov", etc.

ועל התורה נאמר אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו וכפטיש יפוצץ סלע מקרא אחד מתחלק כו'

Y acerca de la Torá está dicho: "Una cosa habló D'os; dos cosas hemos oído", y "como un martillo que hace añicos una roca": un versículo se divide, etc.;

כי אורייתא מחכמה נפקת והיא חכמתו ית' דאיהו וגרמוהי חד שהכל נכלל בבחינת אחדות לכן דבור התורה אפילו פסוק אחד או הלכה א' כו'

pues “la Torá emana de Jojmá (sabiduría)”, y esta es Su Jojmá, bendito sea, de la cual «Él y Sus vasi-
jas» (ihu vegarmohi) son uno; todo está incluido en el nivel de la unidad. Por eso, el habla de la Torá, incluso un solo versículo o una sola halajá, etc.,

כולל כל התורה כולה. משא"כ המלאכים שלא ניתן להם התורה ע"כ אין כח במלאך לסבול ולקבל שני שליחות

incluye toda la Torá. No sucede así con los ángeles, a quienes no se les entregó la Torá; por eso, un ángel no tiene capacidad para soportar y recibir dos misiones.

(ועמ"ש מזה בד"ה כנשר יעיר דגבי מתן תורה נאמר רואין את הנשמע ושומעין את הנראה שאין התחלקות בין ראייה לשמיעה לפי שהתורה מחכמה עילאה נפקת שאין שם התחלקות המדרגות כי הוא למעלה מעולם הפירוד והנה איתא ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' פינחס)

(Y véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza “Como un águila que despierta [a sus polluelos]”: con respecto a la Entrega de la Torá se dice: “Veían lo que se oye y oían lo que se ve”, pues no hay división entre la vista y el oído, ya que la Torá emana de la Jojmá suprema, donde no hay división entre los niveles, porque está por encima del mundo de la separación. Ahora bien, se encuentra en el Raaya Mehemna, Parshas Pinchas)

(דרכ"ט ע"ב) וכפטיש יפוצץ סלע ודא סלע דאתמר ביה ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שנה עליו פרק אחד

(página 229b): “como un martillo que hace añicos una roca”; y esta es la roca acerca de la cual se dice: “Y hablarán a la roca ante sus ojos, y ella dará sus aguas”; y, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Recita sobre ella un capítulo”.

וזהו ענין חפרוה שרים בחי' קול יעקב שע"י נעשה בחי' באר מים חיים דהיינו כמ"ש ונתן מימיו כו'

Y este es el significado de “los príncipes la cavaron”: el nivel de “la voz de Yaakov”, por medio de la cual se forma el nivel de un pozo de aguas vivas, es decir, como está escrito: “y ella dará sus aguas”, etc.

(ועיין בזח"א [בזהר חלק א] ד"ו סעי"ב [סוף עמוד ב] ח"ב [חלק ב] דס"ד ב' ועיין עוד ח"ג [חלק ג] דרמ"ט ב' רע"ט ב' ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' חקת)

(Y véase el Zohar, Parte I, página 6, final del lado b; Parte II, página 64b; y véase además Parte III, página 249b y 279b; y el Likkutei Torah del Arizal, Parshas Chukas.)

והנה מדתו של יעקב הוא בחינת רחמנות ועמ"ש מזה לקמן סד"ה מי מנה עפר יעקב וע"ז נאמר ליעקב אשר פדה את אברהם הוא גילוי אהבה שבו

Ahora bien, el atributo de Yaakov es el nivel de la compasión (y véase lo escrito sobre esto más adelante, al final del discurso que comienza “¿Quién ha contado el polvo de Yaakov”), y acerca de esto se dice: “a Yaakov, que redimió a Avraham”: la revelación del amor que hay dentro de él.

ועל ידו נעשה בחי' חפירה וכרייה לבאר הנובעת ממטה למעלה מההעלם אל הגילוי (וז"ש [וזהו שכתוב] בזח"א [בזהר חלק א] ויצא קנ"ב א' ויעקב בלחודוי כו' ע"ש).

Y por medio de él se produce el nivel de cavar y excavar el pozo que brota de abajo hacia arriba, desde lo oculto hacia lo revelado (y esto es lo escrito en el Zohar, Parte I, Vayetzei, 152a: “Y Yaakov solo”, etc.; véase allí).

ועד"ז נתקנו כל סדר התפלה שהוא לעורר את האהבה מההעלם אל הגילוי ע"י שישים אל לבו להתבונן בברוך שאמר והיה העולם איך שאמר מאמר אחד בלבד והיה העולם בבחי' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין כו'

Y de este modo se instituyó todo el orden de la plegaria, cuyo propósito es despertar el amor, llevándolo de lo oculto a lo manifiesto: que uno disponga su corazón a contemplar “Bendito sea Quien habló y el mundo llegó a existir”, cómo Él habló una sola palabra y el mundo llegó a existir, en el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) y de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), etc.;

ואיך שהאופנים ברעש גדול כו' וצבא השמים לך משתחווים השתחוו לא נא' [נאמר] אלא משתחווים שתמיד משתחווים כו'.

y cómo “los Ofanim, con gran estruendo”, etc.; y “el ejército de los cielos se postra ante Ti”: no dice “se postraron”, sino “se postran”, pues se postran continuamente, etc.

ואח"כ אומרים אב הרחמן רחם נא עלינו במדתו של יעקב שלא להיות גשמייות הגוף והעולם מסתירים ומעלימים עליו ויהיה גילוי האהבה למטה כמו למעלה:

Y después decimos: “Padre misericordioso, ten misericordia de nosotros”, apelando al atributo de Yaakov: que la materialidad del cuerpo y del mundo no lo oculte ni lo encubra, y que la revelación del amor abajo sea como arriba.

14 ג והנה מן הבאר הזאת ע"י חפירה זו נעשה גילוי בחי' מים חיים שהוא קיום יותר מבחי' אהבה ברשפי אש בהתלהבות התפלה ע"י התבוננות כו' שאחר התפלה חולפת ועוברת כו'

3. Ahora bien, de este pozo, mediante esta excavación, se produce la revelación del nivel de las aguas vivas, que perdura más que el nivel del amor como llamaradas de fuego (rishpei esh), con el fervor de la plegaria mediante la contemplación, etc., que después de la plegaria se desvanece y desaparece, etc.

אבל בחי' מים הם המשכות אהבה שאין לה הפסק וזו היא מעלת אברהם אוהבי איש החסד זכור אב נמשך אחריו כמים

Pero el nivel del agua es un fluir de amor que no se interrumpe. Y esta es la virtud de Avraham, “que Me ama”, “el hombre de bondad”: “Recuerda al padre, que fue atraído hacia Ti como el agua”.

(וזהו ליעקב אשר פדה את אברהם דוקא וע' ברבות וירא פמ"ח אתה אמרת יוקח נא מעט מים חי"ך שאני פורע לבניך כו' עלי באר כו' וע"ש ג"כ ס"פ נ"ד.

(Y esto es “a Yaakov, que redimió específicamente a Avraham”. Véase también Midrash Rabbah sobre Vayeirá, capítulo 48: “Dijiste: ‘Que traigan un poco de agua’; por tu vida, Yo se lo retribuiré a tus hijos”, etc., “Brotá, oh pozo”, etc. Véase también allí, al final del capítulo 54.

וע' עוד מענין עלי באר ברבות חיי שרה פ"ס בשלח פכ"ה ר"פ במדבר שלח לך ר"פ י"ז ובפ' חקת ובפ' עקב בפסוק שמע ישראל אתה עובר היום ובקהלת רבה ס"פ שלח לחמך ע"פ המים).

Véase también más acerca de “Brotá, oh pozo” en Midrash Rabbah: Chayei Sarah, capítulo 60; Beshalach, capítulo 25; al comienzo de Bamidbar; Shelach Lecha, al comienzo del capítulo 17; y en la parashá Chukat; y en la parashá Eikev, sobre el versículo “Escucha, Israel, hoy estás cruzando”; y en Koheles Rabbah, al final de “Envía tu pan sobre las aguas”).

והיינו לפי שהם מים חיים שמקבלים מחכמה שנק' חיים כי החכמה תחיה באור פני מלך חיים

Y esto se debe a que son aguas vivas, que reciben de Jojmá (sabiduría), llamada “vida”, pues “Jojmá da vida” y “en la luz del rostro del Rey está la vida”:

דהיינו בחי' ביטול כח מ"ה [מה] [וכמ"ש במ"א ע"פ ושאתם מים בששון בענין ניסוך המים בחג איך שהיא בחי' אהבה שלמעלה מרשפי אש וכמשל הבן כשהוא אצל אביו ממש כו'.

es decir, el nivel de autoanulación (bitul), koaj mah (la fuerza de “qué”). [Como se explica en otro lugar sobre el versículo “Y sacarán agua con alegría”, en relación con la libación de agua en la Festividad: cómo esta es el nivel de un amor que está por encima de las llamaradas de fuego, como en la analogía de un hijo cuando está realmente junto a su padre, etc.]

15 ובמ"א מבואר שזהו בחי' כהן גדול חסד דאבא אהבה בבחי' ביטול] וגילוי זה בנפשו של האדם הוא ע"י

העסק בתורה דאורייתא מחכמה נפקת בחי' ביטול

Y en otro lugar se explica que este es el nivel del Sumo Sacerdote: el Jésed de Aba, un amor en la modalidad de autoanulación (bitul).] Esta revelación en el alma de la persona se produce mediante el estudio de la Torá, pues «la Torá surge de Jojmá», el nivel de bitul;

ולכן נמשך ממנה גילוי זה בנפש האדם בבחי' ולא תחללו כו' שלא לדחוק רגלי השכינה ואשים דברי בפ"ך כו',

y por eso esta revelación se extiende desde ella al alma de la persona en la modalidad de «Y no profanarán», etc., sin «hacer retroceder los pies de la Shejiná», y «He puesto Mis palabras en tu boca», etc.

ולכן בפ' קדש לי שהוא ח"ע [חכמה עילאה] נאמר ולזכרון בין עיניך דהיינו שאין הפסק להאהבה כבאר מים חיים שנובעים תמיד

Por eso, en la sección «Conságrame», que corresponde a Jojmá superior (Jojmá Ilaá), se dice: «y será como señal entre tus ojos»: es decir, que el amor no tenga interrupción, como un manantial de aguas vivas que brota constantemente;

והיינו ע"י מ"ש אח"כ למען תהיה תורת ה' בפ"ך וכמ"ש בספרי פ' ואתחנן לפי שהוא אומר ואהבת את ה' איני יודע באיזה צד אוהבים את הקב"ה ת"ל והיו הדברים האלה כו'

y esto se logra mediante lo que está escrito después: «para que la Torá de Havaiaá esté en tu boca». Y como está escrito en el Sifrei, Parashat Vaetjanan: «Puesto que dice: “Amarás a Havaiaá”, no sé de qué manera se ama al Santo, bendito sea; el versículo enseña: “Y estas palabras serán”, etc.,

שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה והיינו לפי כי החכמה שהיא התורה היא בחינת ראייה והאהבה הנמשך מבחי' ראייה היא בבחי' ביטול והיא למעלה מבחי' אהבה הנמשכת מבחי' שמיעה שהיא מרחוק והיא בחי' רשפי אש כו'

pues por medio de esto llegas a conocer al Santo, bendito sea». Esto se debe a que Jojmá, que es la Torá, corresponde al nivel de la visión, y el amor que se extiende desde el nivel de la visión está en la modalidad de bitul; está por encima del nivel del amor que se extiende desde el nivel de la audición, que percibe desde lejos y corresponde al nivel de las llamas de fuego, etc.

[ועמ"ש במ"א סד"ה מי כהי אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות. לראות בחי' ראייה והתגלות אור א"ס ב"ה כו' והיינו ע"י התורה כו' ע"ש].

[Y véase lo escrito en otro lugar, al final del discurso que comienza «¿Quién es como Havaia, nuestro Elokim, que se eleva para sentarse, que se inclina para mirar?»: «mirar» corresponde al nivel de la visión y a la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, etc.; y esto se logra mediante la Torá, etc.; véase allí].

16 וגילוי בחי' מים חיים של התורה נמשך מהבאר ההיא שנובעת מתחת לארץ הוא בחי' המצות המלוכשים בענינים הגשמיים כי כל התורה הוא פי'

Y la revelación del nivel de las aguas vivas de la Torá se extrae de aquel pozo que brota de debajo de la tierra, que corresponde al nivel de las mitzvot revestidas en asuntos físicos; pues toda la Torá es la explicación

וביאור המצות כמ"ש במ"א, ומן הבאר ההיא נובעים מים חיים של התורה להיות בבחי' ביטול ולא תחללו את שם קדשי ואשים דברי בפ"ך כו'

y elucidación de las mitzvot, como se explica en otro lugar. Y de aquel pozo brotan las aguas vivas de la Torá, para que haya autoanulación (bitul), «No profanarán Mi santo Nombre» y «He puesto Mis palabras en tu boca», etc.

ועי' נאמר ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני כי מים חיים של התורה המלוכשת בגשמיות יומשכו ממטלמ"ע [ממטה למעלה] אל הים הקדמוני והים הקדמוני יהיה בבחי' מקבל מבחי' מים חיים שלמטה.

Y sobre esto se dijo: «Aquel día brotarán aguas vivas de Jerusalén, la mitad de ellas hacia el mar oriental»; pues las aguas vivas de la Torá, que está revestida en la materialidad, fluirán de abajo hacia arriba hasta el mar oriental, y el mar oriental estará en la posición de quien recibe del nivel de las aguas vivas de abajo.

17 והענין כמ"ש אז נדברו כו' ויקשב ה' וישמע כו'. ולכאורה אינו מובן מה צריך הקב"ה לשמיעת התורה שלמטה והלא תורה מאתו תצא.

Y la explicación es como está escrito: "Entonces hablaron", etc., "y Havaia escuchó y oyó", etc. A primera vista, esto no se entiende: ¿qué necesidad tiene el Santo, bendito sea, de oír la Torá de abajo? ¡Si la Torá "sale de Él"!

אלא הענין כי הנה הקב"ה נק' לפעמים בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] (ועיין זח"ב [זהר חלק ב'] בשלח מ"ו א' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם).

Sin embargo, la explicación es que el Santo, bendito sea, es llamado a veces el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) (véase también Zohar, Parte II, Beshalaj, 46a, y el Mikdash Melej allí).

והנה התורה של העוה"ז לפי שהיא מלוכשת בענינים גשמיים שרשה מאד נעלה כו' ולכן היא ממשכת כח החיות מאור א"ס ב"ה מלמעלה מעלה מבחינת סובב כל עלמין לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ויקשב ה' וישמע כו'.

Ahora bien, la Torá de este mundo, puesto que está revestida de asuntos físicos, tiene una raíz muy elevada, etc.; por eso atrae la fuerza vital de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, desde las alturas más elevadas, desde el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), hasta el nivel de la luz que llena todos los mundos: "y Havaia escuchó y oyó", etc.

ועיין מזה בזה"ב [בזהר חלק ב'] ס"פ ויקהל (דרי"ז ע"א) וזהו ענין במחוקק במשענותם וכמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו (עיין לעיל פ' בחקתי ד"ה מבואר בע"ה [בעץ חיים])

Véase también sobre esto en el Zohar, Parte II, al final de Parshat Vayakhel (página 217a). Este es el significado de “con el legislador, con sus bastones”, como se explica respecto del versículo “Si caminan según Mis decretos” (véase arriba, Parshat Bejukotai, el discurso que comienza “Se explica en Etz Jaim”):

ששני חקיקות לכלי עד"מ מבית ומבחוץ מבחוץ להעביר כל חלודה ובפנים לחקוק בה בית קיבול כך צ"ל חקיקת הנפש מבחוץ להעביר כל מונע ומסתיר כו'

que hay dos grabados en una vasija, a modo de analogía, por dentro y por fuera: por fuera, para quitar todo el óxido, y por dentro, para grabar en ella un receptáculo. Así también debe grabarse el alma: por fuera, para quitar todo lo que obstaculiza y oculta, etc.,

והוא בחינת חפירה הנ"ל ומבפנים להיות בחינת כלי קיבול אור א"ס ב"ה להיות כלי מחזיק ברכה כו' y esto es el nivel de la excavación mencionada antes; y por dentro, para que sea un receptáculo que reciba la Luz Infinita, bendito sea, y sea “una vasija que contiene bendición”, etc.

ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא בבחי' חכמה כח מה כו' והמחוקק העושה הכלי קיבול הוא הממשיך בחי' התורה בבחינת הביטול כו'

La Luz Infinita, bendito sea, solo reposa y se revela en el nivel de Jojmá (sabiduría), koaj mah, etc. Y el legislador, que hace el receptáculo, es quien atrae el nivel de la Torá mediante la autoanulación (bitul), etc.

(ועמ"ש לקמן בביאור ע"פ החלצו מאתכם כפי מטות ענין שמש נקי מחוקק, ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ משה ידבר, ועי' עוד מענין במחוקק בזה"ג [בזהר חלק ג] ס"פ וילך רפ"ו א' ופ' בהעלותך דק"נ).

(Véase lo escrito más adelante, en la explicación del versículo “Ármense de entre ustedes”, en Parshat Matot, acerca de que Moshé es llamado legislador; véase lo escrito arriba respecto del versículo “Moshé hablaría”; y véase también sobre el tema de “con el legislador” en el Zohar, Parte III, al final de Parshat Vayelej, 286a, y en Parshat Behaalotjá, página 150).

במשענותם הם תמכי אורייתא (ע' [עיינן] זח"א [זהר חלק א] ד"ח ע"א) עץ חיים היא למחזיקים בה וכענין שנאמר ביששכר וזבולון שמבני יששכר היו הסנהדרין וזבולון ע"י שהיה עוסק בפרקמטיא בשביל יששכר זכה ונתעלה במעלה יותר בבחי' א'

“Con sus bastones”: estos son los que sostienen la Torá (tamjei oraita) (véase el Zohar, Parte I, página 8a): “Es un árbol de vida para quienes se aferran a ella”. Y es semejante a lo que se dice acerca de Yisajar y Zevulún: de los hijos de Yisajar procedía el Sanedrín, y Zevulún, por dedicarse al comercio en beneficio de Yisajar, mereció elevarse a un rango superior en un aspecto,

דהיינו בבחינת ממטה למעלה שמפני שע"י השפעת טובו וחיותו היה יששכר עוסק בתורה בחיות זה הנמשך לו הרי זבולון קודם לו שממשיך חיות לתורתו

es decir, en el movimiento de abajo hacia arriba: puesto que, gracias a que él le prodigaba su bondad y su fuerza vital, Yisajar se dedicaba a la Torá con esa fuerza vital que se le atraía, Zevulún lo precede, pues atrae fuerza vital a su Torá.

(ועיינן מזה ברבות ויחי ס"פ צ"ט זח"א [זהר חלק א] ח' א' ויחי דרמ"א ב' ח"ג [חלק ג'] מצורע נ"ג ב' ועמ"ש סד"ה קול דודי גבי מקפץ על הגבעות).

(Y véase sobre esto en Midrash Rabá, Vayejí, final del capítulo 99; el Zohar, Parte I, 8a; Vayejí, página 241b; Parte III, Metzora, 53b; y véase lo escrito al final del discurso que comienza “La voz de mi amado”, acerca de “saltando sobre las colinas”).

ולכן נאמר בזבולון עמים הר יקראו כו'. פ"י ע"ד מה שנאמר מי יעלה בהר ה' ומי יקום כו'.

Y por eso se dice de Zevulún: “Pueblos, llamarán al monte”, etc. Esto significa, en consonancia con lo que se dice: “¿Quién subirá al monte de Havaia y quién permanecerá?”, etc.

אבל גבי זבולון אפ"י [אפילו] בחי' עמים עוממות יקראו ויתאספו לבחינת הר ה'. אך הנה כל בחינות הנ"ל שכבחינת באר ממטה למעלה צריך להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

Pero, en el caso de Zevulún, incluso el nivel de los “pueblos” (amim), [entendidos como] “apagados” (omemot), será convocado y reunido hacia el nivel del “monte de Havaia”. Sin embargo, todos los niveles mencionados anteriormente, que siguen el movimiento de un pozo de abajo hacia arriba, requieren que haya un despertar desde arriba (itaruta dileila) antes del despertar desde abajo (itaruta deletata).

וזהו אז ישיר ישראל דלעילא (עיינן זהר ח"ב [חלק ב' נ"ד א'] עלי באר (עיינן) זהר ס"פ וילך שם
ובע"ח [ובעץ חיים] שער ל"א פ"ז [פרק ז']

Y esto es "Entonces cantó Israel": el Israel de Arriba (Yisrael dileila) (véase el Zohar, Parte II, 54a);
"Brota, oh pozo" (véase allí el Zohar, al final de Parshat Vayelej, y Etz Chaim, Sha'ar 31, capítulo 7):

היא כנס"י [כנסת ישראל] מקור נש"י [נשמות ישראל] שכוונסת ואוספת לתוכה בחי ישראל דלעילא ענו לה
מלמעלה למטה להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כדי להיות עלי באר
ממטה למעלה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אלמלא הקב"ה עוזרו כו'

esta es la Congregación de Israel (Knesset Israel), la fuente de las almas de Israel, que reúne y recoge dentro de sí el nivel del Israel de Arriba. "Cántenle": desde arriba hacia abajo, para que haya un despertar desde arriba que preceda al despertar desde abajo, a fin de que se produzca "Brota, oh pozo" de abajo hacia arriba. Y como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Si el Santo, bendito sea, no lo ayudara", etc.

(ועי בע"ח [בעץ חיים] של"א פ"ז [פרק ז'] ובזח"ג [ובזהר חלק ג'] ס"פ וילך) ואותה אנו מבקשים בתפלה
והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו' אב הרחמן רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה דהיינו

(Y véase Etz Chaim, Sha'ar 31, capítulo 7, y el Zohar, Parte III, al final de Parshat Vayelej). Y esto es precisamente lo que pedimos en la plegaria: "Y haznos volver en teshuvá completa ante Ti", etc.;
"Padre misericordioso, apiádate de nosotros y pon entendimiento en nuestro corazón", es decir,

להבין דבר מתוך דבר כו' כי גם הרחמנות הגדולה שעלינו היא ר חוקה מהשגתנו ואין אנו יכולים
לעורר את הרחמנות

comprender una cosa a partir de otra, etc. Pues incluso la gran compasión que D'os siente por nosotros está más allá de nuestra comprensión, y no podemos despertar esa compasión

כמו שהיא כו' ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו היא ע"י המשכות התורה חכמה בראש וחכמה בסוף חכמה
בראש היא בחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

tal como es, etc. Y este despertar desde arriba se produce mediante las emanaciones de la Torá:
"Jojmá al principio y Jojmá al final". Jojmá al principio es el nivel del despertar desde arriba que precede al despertar desde abajo;

וחכמה בסוף שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] היא הבאר שחפרוה כרוה כו' במחוקק במשענותם יצאו מים חיים

y Jojmá al final, donde mediante el despertar desde abajo [viene] un despertar desde arriba, es el pozo que "cavaron, ahondaron", etc., "con el legislador, con sus bastones"; "brotarán aguas vivas".

(ועיין בזהר בראשית דכ"ו ע"ב ועמ"ש בפ' נשא סד"ה כה תברכו מענין ברכה בראש ברכה בסוף, וע' עוד בזהר ויקהל דקצ"ז ב' מענין כרוה נדיבי עם ועמ"ש בפ' ויקהל סד"ה

(Y véase el Zohar, Bereishis, página 26b; y véase lo escrito en Parshas Nasso, al final del discurso que comienza "Así bendecirán", sobre el tema de "bendición al principio, bendición al final"; y véase además el Zohar, Vayakhel, página 197b, sobre el tema de "los nobles del pueblo lo ahondaron"; y véase lo escrito en Parshas Vayakhel, al final del discurso que comienza

קחו מאתכם בפ"י כל נדיב לבו יביאה ובשה"ש [ובשיר השירים] ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כו', וע' עוד זח"ג [זהר חלק ג] י"ט ב' כ"ו א', ח"א [חלק א'] רל"ה א', ח"ב [חלק ב'] קי"ג סע"ב [סוף עמוד ב] קי"ד ח"ג [חלק ג'] רל"ה ב':)

"Tomen de entre ustedes", en la explicación de "todo el que tenga un corazón generoso lo traerá"; y en Shir HaShirim, sobre el versículo "¡Qué hermosos son tus pasos con sandalias, hija del noble!", etc.; y véase además el Zohar, Parte III, 19b, 26a; Parte I, 235a; Parte II, 113, final del lado b, 114; Parte III, 235b.)

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/chukas/8/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak